

Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης Σχολικών Μονάδων της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης για το σχολικό έτος 2021-2022

Αρ. πράξης 1/14-9-2022 της Ολομέλειας του ΠΕ.Κ.Ε.Σ. ΑΜΘ

Σχολικές Μονάδες: **946**

Σχέδια Δράσης: **2777**

Το ΠΕ.Κ.Ε.Σ. ΑΜΘ δια των Σ.Ε.Ε. έχει καταγράψει **2466** Σχέδια Δράσης.

Παιδαγωγική και Μαθησιακή λειτουργία

Διδασκαλία, μάθηση και αξιολόγηση

Αριθμός Σχολικών Μονάδων

308

Αριθμός Σχεδίων Δράσης

386

Το ΠΕ.Κ.Ε.Σ. ΑΜΘ δια των Σ.Ε.Ε. έχει καταγράψει 382 Σχέδια Δράσης στον συγκεκριμένο άξονα.

Σχολική διαρροή – φοίτηση

Αριθμός Σχολικών Μονάδων

220

Αριθμός Σχεδίων Δράσης

236

Το ΠΕ.Κ.Ε.Σ. ΑΜΘ δια των Σ.Ε.Ε. έχει καταγράψει 239 Σχέδια Δράσης στον συγκεκριμένο άξονα.

Σχέσεις μεταξύ μαθητών/-τριών

Αριθμός Σχολικών Μονάδων

371

Αριθμός Σχεδίων Δράσης

404

Το ΠΕ.Κ.Ε.Σ. ΑΜΘ δια των Σ.Ε.Ε. έχει καταγράψει 407 Σχέδια Δράσης στον συγκεκριμένο άξονα.

Σχέσεις μεταξύ μαθητών/-τριών και εκπαιδευτικών

Αριθμός Σχολικών Μονάδων

214

Αριθμός Σχεδίων Δράσης

229

Το ΠΕ.Κ.Ε.Σ. ΑΜΘ δια των Σ.Ε.Ε. έχει καταγράψει 221 Σχέδια Δράσης στον συγκεκριμένο άξονα.

Σχέσεις σχολείου - οικογένειας

Αριθμός Σχολικών Μονάδων

180

Αριθμός Σχεδίων Δράσης

192

Το ΠΕ.Κ.Ε.Σ. ΑΜΘ δια των Σ.Ε.Ε. έχει καταγράψει 203 Σχέδια Δράσης στον συγκεκριμένο άξονα.

Διοικητική Λειτουργία

Ηγεσία - Οργάνωση και διοίκηση της σχολικής μονάδας

Αριθμός Σχολικών Μονάδων

236

Αριθμός Σχεδίων Δράσης

273

Το ΠΕ.Κ.Ε.Σ. ΑΜΘ δια των Σ.Ε.Ε. έχει καταγράψει 264 Σχέδια Δράσης στον συγκεκριμένο άξονα.

Σχολείο και κοινότητα

Αριθμός Σχολικών Μονάδων

163

Αριθμός Σχεδίων Δράσης

197

Το ΠΕ.Κ.Ε.Σ. ΑΜΘ δια των Σ.Ε.Ε. έχει καταγράψει 207 Σχέδια Δράσης στον συγκεκριμένο άξονα.

Επαγγελματική Ανάπτυξη των Εκπαιδευτικών

Συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε επιμορφωτικές δράσεις

Αριθμός Σχολικών Μονάδων

319

Αριθμός Σχεδίων Δράσης

353

Το ΠΕ.Κ.Ε.Σ. ΑΜΘ δια των Σ.Ε.Ε. έχει καταγράψει 377 Σχέδια Δράσης στον συγκεκριμένο άξονα.

Συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα

Αριθμός Σχολικών Μονάδων

142

Αριθμός Σχεδίων Δράσης

160

Το ΠΕ.Κ.Ε.Σ. ΑΜΘ δια των Σ.Ε.Ε. έχει καταγράψει 166 Σχέδια Δράσης στον συγκεκριμένο άξονα.

Συνολικές Προτάσεις για τις Σχολικές Μονάδες του ΠΕΚΕΣ

Προσχολική Αγωγή

Σύμφωνα με όσα αναφέρονται στις εκθέσεις των Σ.Ε.Ε. και τη συχνότητα ή προτεραιότητα αναφοράς, σταχυολογούνται οι ακόλουθες προτάσεις ανάμεσα στο πλήθος όσων διατυπώθηκαν. Ως επιπλέον κριτήριο επιλογής λαμβάνεται υπόψη η δυνατότητα γενικότερης εφαρμογής των προτάσεων στην Προσχολική Εκπαίδευση (ο όρος καθιερώθηκε με το αρθ. 49 του Ν. 4547/2018) και τα Νηπιαγωγεία της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης με αποφυγή εξειδικευμένων περιπτώσεων.

α) Διαπιστώθηκε ότι στη μεγάλη τους πλειοψηφία οι εκπαιδευτικοί των Νηπιαγωγείων ανέπτυξαν Σχέδια Δράσης που αφορούν στην «Παιδαγωγική και Μαθησιακή Λειτουργία» και δυσανάλογα λιγότερα στις άλλες δύο λειτουργίες. Προτείνουμε την προτροπή προς τις/τους εκπαιδευτικούς για ένα διαφορετικό μίγμα ως προς τη θεματολογία των Σχεδίων Δράσης επιλέγοντας θέματα που αφορούν σε όλες τις λειτουργίες της σχολικής μονάδας ως καλή πρακτική σχετικά με τη διοίκηση της σχολικής μονάδας, αλλά και την επαγγελματική εξέλιξη των εκπαιδευτικών.

β) Καταγράφηκε η υλοποίηση αρκετών επιμορφωτικών δράσεων με βάση τις επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών της σχολικής μονάδας και ταυτόχρονη παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού. Παράλληλα διαπιστώθηκε η μεγάλη ανάγκη διεύρυνσης (στη θεματολογία και τη σύνθεση των εισηγητών) στις εν λόγω επιμορφώσεις. Προτείνουμε τη διερεύνηση και καταγραφή των επιμορφωτικών αναγκών για την υλοποίηση Σχεδίων Δράσης με την επιπλέον συμμετοχή-συνεργασία των γονέων και κηδεμόνων καθώς και επιστημονικών φορέων.

γ) Καταγράφηκε η υλοποίηση από αρκετές σχολικές μονάδες ενός εθνικού ή ευρωπαϊκού προγράμματος e-twinning για πρώτη φορά με την ταυτόχρονη παραγωγή συνεργατικών ψηφιακών προϊόντων. Με δεδομένα ότι αυτή η διαπίστωση αναφέρεται σε σχετικά μικρού αριθμού σχολικές μονάδες προτείνουμε την προτροπή προς τις/τους εκπαιδευτικούς για έμφαση στην επιλογή και υλοποίηση Σχεδίων Δράσης με θέμα τη συμμετοχή σε προγράμματα εθνικής ευρωπαϊκής ή γενικότερα διεθνούς αναφοράς.

Δημοτικά Σχολεία

Σύμφωνα με όσα αναφέρονται στις εκθέσεις των Σ.Ε.Ε. και τη συχνότητα ή προτεραιότητα αναφοράς, σταχυολογούνται οι ακόλουθες προτάσεις ανάμεσα στο πλήθος όσων διατυπώθηκαν. Ως επιπλέον κριτήριο επιλογής λαμβάνεται υπόψη η δυνατότητα γενικότερης εφαρμογής των προτάσεων στα περισσότερα Δημοτικά Σχολεία της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης με αποφυγή εξειδικευμένων περιπτώσεων. Προτείνονται:

α) Η διοργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων που βοηθούν τους/τις μαθητές/-τριες να διαχειριστούν ομαλά τη μετάβασή τους στην επόμενη βαθμίδα. Οι Δράσεις για την ομαλή μετάβαση από βαθμίδα σε βαθμίδα μπορούν να αξιοποιηθούν σε ετήσια βάση, καθώς κάθε χρόνο αποφοιτούν

οι μαθητές/-τριες από το Δημοτικό και μεταβαίνουν στο Γυμνάσιο ενώ εγγράφονται νέοι/νέες μαθητές/τριες στην Α΄ τάξη του Δημοτικού.

β) Η εφαρμογή καινοτόμων/εναλλακτικών διδακτικών πρακτικών και μορφών αξιολόγησης και ταυτόχρονη ανάπτυξη τρόπων αντιμετώπισης παραδοσιακών μορφών διδασκαλίας, σχεδιασμού διδασκαλιών με την αξιοποίηση των ΤΠΕ και αξιοποίηση της διαφοροποιημένης διδασκαλίας. Οι καινοτόμες δράσεις που σχεδιάζει κάθε σχολείο μπορούν να συνδυαστούν με τις καινοτόμες δράσεις που προτείνονται στα εργαστήρια δεξιοτήτων. Έτσι θα υπάρχει κέρδος χρόνου και πιο ουσιαστική αξιοποίηση των εργαλείων που χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτικοί. Παράλληλα προτείνεται η περαιτέρω συνεργασία των εκπαιδευτικών ΠΕ70 και ΠΕ73 των Μειονοτικών Δημοτικών Σχολείων σε θέματα διδακτικών προσεγγίσεων.

γ) Η υλοποίηση Σχεδίων Δράσης που αναφέροντα στη βελτίωση των σχέσεων σχολείου - οικογένειας και περιλαμβάνουν πρακτικές που εδραιώνουν διαύλους επικοινωνίας με βιωματικές δράσεις για την επίτευξη κοινών στόχων και ενδυνάμωσης των σχέσεων τους.

δ) Η υλοποίηση εθνικών και ευρωπαϊκών εκπ/κών προγραμμάτων και η συνέχιση-επέκταση όσων βρίσκονται σε εξέλιξη. Ειδικότερα, όσον αφορά στα προγράμματα Erasmus, προτείνονται επιμορφωτικές δράσεις για τη σύνταξη και υποβολή σχετικών αιτήσεων για τη συμμετοχή των σχολικών μονάδων σε αντίστοιχα προγράμματα.

ε) Η συνέχιση και η επέκταση των Σχεδίων Δράσης με αναφορά στην ενσυναίσθηση, αποδοχή και διαπολιτισμική επικοινωνία σε σχολεία με πολυπολιτισμικό μαθητικό πληθυσμό (ρομά, αλλοδαποί, πρόσφυγες κ.α) μέσω της συνεργασίας με όμορα σχολεία ενδεχομένως στο πλαίσιο εθνικού ή ευρωπαϊκού εκπαιδευτικού προγράμματος. Παράλληλα προτείνεται η αξιοποίηση του ιδιαίτερου κοινωνικοπολιτισμικού κεφαλαίου και των μαθητών/τριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ως προς τις ιδιαίτερες κλίσεις και ενδιαφέροντά τους.

στ) Η σύνδεση των Σχεδίων Δράσης, δυναμικά και σε αλληλεπίδραση, με τη λειτουργία του σχολείου και το συνολικό έργο του, παιδαγωγικό, κοινωνικοπολιτικό και πολιτισμικό.

ζ) Η δημιουργία θεματικών δικτύων σχολείων.

η) Η διαμόρφωση «κοινοτήτων μάθησης» βασισμένων σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος (διδακτικές μέθοδοι, διδακτικός σχεδιασμός, εκπαιδευτικό υλικό κ.ά.) και η συνεργασία με δίκτυα σχολείων για την ανταλλαγή δημιουργικών ιδεών και καλών πρακτικών μεταξύ των εκπαιδευτικών.

θ) Η περαιτέρω και συνεχής υλοποίηση δράσεων για την καταπολέμηση της Σχολικής Βίας και του Σχολικού Εκφοβισμού.

Γυμνάσια

Σύμφωνα με όσα αναφέρονται στις εκθέσεις των Σ.Ε.Ε. και τη συχνότητα ή προτεραιότητα αναφοράς, σταχυολογούνται οι ακόλουθες προτάσεις ανάμεσα στο πλήθος όσων διατυπώθηκαν. Ως επιπλέον κριτήριο επιλογής λαμβάνεται υπόψη η δυνατότητα γενικότερης εφαρμογής των προτάσεων στα περισσότερα Γυμνάσια της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης με αποφυγή εξειδικευμένων περιπτώσεων. Επιπλέον, πολλές από αυτές τις προτάσεις αναφέρονται και

μπορούν να βρουν εφαρμογή στις σχολικές μονάδες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης οποιουδήποτε τύπου. Προτείνονται:

α) Οι καινοτόμες δράσεις που σχεδιάζει κάθε σχολείο μπορούν να συνδυαστούν με τις καινοτόμες δράσεις που προτείνονται στα εργαστήρια δεξιοτήτων. Έτσι θα υπάρχει κέρδος χρόνου και πιο ουσιαστική αξιοποίηση των εργαλείων που χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτικοί. Επιπρόσθετα, προτείνεται να σχεδιασθούν ενδοσχολικές συνεργατικές διαθεματικές διδακτικές προσεγγίσεις από τους εκπαιδευτικούς διαφόρων ειδικοτήτων που διδάσκουν στην ίδια τάξη ή στο ίδιο τμήμα καθώς και η οργάνωση συνδιδασκαλιών και ετεροπαρατηρήσεων με έμφαση στην ομαδοσυνεργατική διδασκαλία.

β) Η αξιοποίηση και η περισσότερο ενεργή εμπλοκή των μαθητικών συμβουλίων στον προγραμματισμό της σχολικής μονάδας και στη σχολική ζωή.

γ) Η μεγαλύτερη αξιοποίηση της εμπειρίας της Παράλληλης Στήριξης, των Τμημάτων Ένταξης και των τμημάτων ΖΕΠ.

δ) Η δημιουργία δικτύων συνεργασίας με πανεπιστήμια, οργανώσεις, φορείς και ευρωπαϊκούς οργανισμούς.

ε) Ο εμπλουτισμός της ιστοσελίδας του σχολείου.

στ) Η δημιουργία σχολών γονέων με πρωτοβουλία των σχολείων και στόχο τη βελτίωση των σχέσεων σχολείου-οικογένειας που θα έχει ευεργετικά αποτελέσματα στην μαθησιακή διαδικασία.

ζ) Η αναγνώριση και κατανόηση των περιστατικών σχολικού εκφοβισμού και ενδοσχολικής βίας καθώς και της σημασίας που έχει η πρόληψη (κυρίως), η αποφυγή και η διαχείριση/αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων.

Γενικά Λύκεια

Σύμφωνα με όσα αναφέρονται στις εκθέσεις των Σ.Ε.Ε. και τη συχνότητα ή προτεραιότητα αναφοράς, σταχυολογούνται οι ακόλουθες προτάσεις ανάμεσα στο πλήθος όσων διατυπώθηκαν. Ως επιπλέον κριτήριο επιλογής λαμβάνεται υπόψη η δυνατότητα γενικότερης εφαρμογής των προτάσεων στα περισσότερα Γενικά Λύκεια της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης με αποφυγή εξειδικευμένων περιπτώσεων. Επιπλέον, πολλές από αυτές τις προτάσεις αναφέρονται και μπορούν να βρουν εφαρμογή στις σχολικές μονάδες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης οποιουδήποτε τύπου. Συμπληρωματικά, αναφέρονται ορισμένες προτάσεις που φαίνεται να καλύπτουν ανάγκες των Γενικών Λυκείων. Προτείνονται:

α) Η αξιοποίηση και η περισσότερο ενεργή εμπλοκή των μαθητικών συμβουλίων στον προγραμματισμό της σχολικής μονάδας και στη σχολική ζωή.

β) Ο σχεδιασμός ενδοσχολικών συνεργατικών διαθεματικών διδακτικών προσεγγίσεων από τους εκπαιδευτικούς διαφόρων ειδικοτήτων που διδάσκουν στην ίδια τάξη ή στο ίδιο τμήμα καθώς και η οργάνωση συνδιδασκαλιών και ετεροπαρατηρήσεων με έμφαση στην ομαδοσυνεργατική διδασκαλία.

γ) Η δημιουργία δικτύων συνεργασίας με πανεπιστήμια, οργανώσεις, φορείς και ευρωπαϊκούς οργανισμούς.

δ) Ο εμπλουτισμός της ιστοσελίδας του σχολείου.

ε) Η υλοποίηση Σχεδίων Δράσης με θέματα ειδικής αγωγής, συμπεριληπτικής εκπαίδευσης και διαφοροποιημένης διδασκαλίας.

στ) Η δημιουργία σχολών γονέων με πρωτοβουλία των σχολείων και στόχο τη βελτίωση των σχέσεων σχολείου-οικογένειας που θα έχει ευεργετικά αποτελέσματα στην μαθησιακή διαδικασία.

ζ) Η αναγνώριση και κατανόηση των περιστατικών σχολικού εκφοβισμού και ενδοσχολικής βίας καθώς και της σημασίας που έχει η πρόληψη (κυρίως), η αποφυγή και η διαχείριση/αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων.

ΕΠΑΛ

Σύμφωνα με όσα αναφέρονται στις εκθέσεις των Σ.Ε.Ε. και τη συχνότητα ή προτεραιότητα αναφοράς, σταχυολογούνται οι ακόλουθες προτάσεις ανάμεσα στο πλήθος όσων διατυπώθηκαν. Ως επιπλέον κριτήριο επιλογής λαμβάνεται υπόψη η δυνατότητα γενικότερης εφαρμογής των προτάσεων στα περισσότερα ΕΠΑ.Λ. της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης με αποφυγή εξειδικευμένων περιπτώσεων. Επιπλέον, πολλές από αυτές τις προτάσεις αναφέρονται και μπορούν να βρουν εφαρμογή στις σχολικές μονάδες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης οποιουδήποτε τύπου. Συμπληρωματικά, αναφέρονται ορισμένες προτάσεις που φαίνεται να καλύπτουν ανάγκες των ΕΠΑΛ.
Προτείνονται:

α) Η αξιοποίηση και η περισσότερο ενεργή εμπλοκή των μαθητικών συμβουλίων στον προγραμματισμό της σχολικής μονάδας και στη σχολική ζωή.

β) Η δημιουργία δικτύων συνεργασίας με πανεπιστήμια, οργανώσεις, φορείς και ευρωπαϊκούς οργανισμούς.

γ) Ο εμπλουτισμός της ιστοσελίδας του σχολείου.

δ) Ο σχεδιασμός ενδοσχολικών συνεργατικών διαθεματικών διδακτικών προσεγγίσεων από τους εκπαιδευτικούς διαφόρων ειδικοτήτων που διδάσκουν στην ίδια τάξη ή στο ίδιο τμήμα καθώς και η οργάνωση συνδιδασκαλιών και ετεροπαρατηρήσεων με έμφαση στην ομαδοσυνεργατική διδασκαλία.

ε) Η δημιουργία σχολών γονέων με πρωτοβουλία των σχολείων και στόχο τη βελτίωση των σχέσεων σχολείου-οικογένειας που θα έχει ευεργετικά αποτελέσματα στην μαθησιακή διαδικασία.

στ) Η υλοποίηση Σχεδίων Δράσης που δηλώνουν τη σχέση ανάμεσα στη συνεπή φοίτηση στο σχολείο και στη δυνατότητα επαγγελματικής σταδιοδρομίας. Μια ενδιαφέρουσα εκδοχή αυτής της πρότασης είναι η πραγματοποίηση σχεδίων δράσης για τη σχολική διαρροή σε ένα συνεργατικό πλαίσιο ημερησίων και εσπερινών ΕΠΑ.Λ.. Η αξιοποίηση της εμπειρίας των ενηλίκων μαθητών των εσπερινών ΕΠΑ.Λ. σχετικά με τις δυσκολίες, τα εμπόδια και τα προβλήματα που τους προκάλεσε η

διακοπή της φοίτησής τους στη μετέπειτα ζωή τους αποτελεί μια προνομιακή αφετηρία για τη μελέτη της μαθητικής διαρροής γενικότερα και των ΕΠΑ.Λ. ειδικότερα.

ζ) Η αναγνώριση και κατανόηση των περιστατικών σχολικού εκφοβισμού και ενδοσχολικής βίας καθώς και της σημασίας που έχει η πρόληψη (κυρίως), η αποφυγή και η διαχείριση/αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων.

η) Η υλοποίηση Σχεδίων Δράσης με θεματολογία που σχετίζεται με κατασκευές των ίδιων των μαθητών/τριών. Η Έκθεση μαθητικών κατασκευών ως αποτέλεσμα τέτοιων δράσεων ενισχύει την προβολή του έργου της σχολικής μονάδας στην τοπική κοινωνία. Οι μαθητές/τριες μαθαίνουν βιωματικά, κατασκευάζοντας τεχνουργήματα, δουλεύοντας σε συνεργασία με συμμαθητές/τριες και εκπαιδευτικούς. Μ' αυτό τον τρόπο δημιουργείται υψηλό κίνητρο μάθησης, αυξάνεται η αυτοεκτίμηση των μαθητών και καλλιεργείται η δημιουργικότητά τους.

Άλλο

Τα Εργαστηριακά Κέντρα (Ε.Κ.) λειτουργούν συνδεδεμένα με αντίστοιχα ΕΠΑ.Λ. οπότε οι προτάσεις οι οποίες διαμορφώθηκαν για την περίπτωση των ΕΠΑ.Λ. μπορούν να εφαρμοστούν και στα Ε.Κ.. Επιπρόσθετα, προτείνεται η ανάπτυξη σχεδίων δράσης που σχετίζονται με την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπ/κων και την εμπάθυνση-εξειδίκευση των γνώσεων στο επιστημονικό τους πεδίο σε σχέση με τη λειτουργία των εργαστηρίων.

Ειδικής Αγωγής (όλοι οι τύποι)

Με δεδομένο ότι οι σχολικές μονάδες Ειδικής Αγωγής (Ε.Α.) καλύπτουν ένα πολύ μεγάλο ηλικιακό φάσμα του μαθητικού πληθυσμού διατυπώνονται προτάσεις που αφορούν στις μονάδες Ε.Α. γενικότερα αλλά και προτάσεις για ξεχωριστές περιπτώσεις. Με βάση αυτή την παραδοχή προτείνεται:

α) Η συλλογή, τακτοποίηση, καταχώρηση και παραγωγή εκπαιδευτικού ή επιμορφωτικού υλικού στο πλαίσιο υλοποίησης των Σχεδίων δράσης, το οποίο αρχειοθετήθηκε σε έντυπη ή σε ηλεκτρονική μορφή και παραμένει στη σχολική μονάδα. Το υλικό αυτό αποτελεί πρωτογενές προϊόν της σχολικής μονάδας, συνδέεται με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητές της και μπορεί να αξιοποιηθεί μελλοντικά ή και να αποτελέσει τη βάση για νέους σχεδιασμούς και παρεμβάσεις.

β) Η μεγαλύτερη έμφαση στον άξονα της συνεργασίας σχολείου-γονέων με την πραγματοποίηση Σχεδίων Δράσης που θα σχετίζονται με την ιδιαίτερου χαρακτήρα εμπλοκή των γονέων – κηδεμόνων στη φοίτηση των παιδιών τους.

γ) Η επιλογή από τα Ειδικά Νηπιαγωγεία και Δημοτικά Σχολεία Σχεδίων Δράσης με στόχο τη διερεύνηση και αντιμετώπιση των προβλημάτων που σχετίζονται με την μετάβαση των μαθητών/τριών από τη μια βαθμίδα εκπαίδευσης στην άλλη ή και από σχολείο σε σχολείο με έμφαση στις περιπτώσεις παιδιών με δυσκολίες στην κοινωνική προσαρμογή και την προσαρμογή σε νέα περιβάλλοντα.

δ) Η επιλογή από τα ΕΕΕΕΚ και τα ΕΝΕΕΓΥ-Λ Σχεδίων Δράσης με θέματα που αφορούν στην καλλιέργεια των επαγγελματικών δεξιοτήτων των μαθητών/τριών και στην υποστήριξη-καθοδήγησή τους σχετικά με την επιλογή και αναζήτηση εργασίας.

ε) Η υλοποίηση κοινών Σχεδίων Δράσης μεταξύ σχολικών μονάδων της Ειδικής και Γενικής Εκπαίδευσης με στόχο την ενίσχυση της συμπερίληψης και την ευαισθητοποίηση των μαθητών/τριών της γενικής εκπαίδευσης σε θέματα αναπηρίας.

Σύντομη έκθεση συμπερασμάτων και διαπίστωση αναγκών και τάσεων

Προτάσεις για διάχυση, σε επίπεδο ΠΕΚΕΣ, των επιτυχημένων πρακτικών που αναπτύχθηκαν σε σχολικές μονάδες

α) Η δημιουργία τράπεζας εκπαιδευτικού υλικού τόσο έντυπου όσο και ψηφιακού το οποίο αποτελεί πρωτογενές προϊόν και αναπτύχθηκε στο πλαίσιο Σχεδίων Δράσης. Η χρήση του υλικού πρέπει να συνοδεύεται από τις κατάλληλες άδειες και να είναι στη διάθεση των εκπαιδευτικών της σχολικής μονάδας όσο και της ευρύτερης εκπαιδευτικής κοινότητας.

β) Η δημιουργία τράπεζας εκπαιδευτικού υλικού τόσο έντυπου όσο και ψηφιακού για την υποστήριξη της ελληνομάθειας μαθητών/μαθητριών της μουσουλμανικής μειονότητας με ταυτόχρονη αξιοποίηση του υπάρχοντος πλούσιου εκπαιδευτικού υλικού που έχει δημιουργηθεί στα πλαίσια του Προγράμματος Εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων (1997-2018). Με δεδομένο ότι τα σχολεία της δευτεροβάθμιας υποδέχονται μαθητές/τριες που έχουν παρακολουθήσει το πρόγραμμα Μειονοτικής Εκπαίδευσης κρίνεται ότι η ανάπτυξη τέτοιου εκπαιδευτικού υλικού είναι πολύ σημαντική και βοηθητική για τις εκπαιδευτικούς που διδάσκουν για πρώτη φορά σε τάξη όπου το σύνολο των παιδιών έχει μητρική γλώσσα διαφορετική από την ελληνική.

γ) Η κοινοποίηση στους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς δραστηριοτήτων και επιμορφώσεων μιας επιτυχημένης Δράσης ώστε αυτές να αξιοποιηθούν και να εμπλουτιστούν.

Προτάσεις για αναγκαίες επιμορφώσεις, σε επίπεδο ΠΕΚΕΣ

Οι προτάσεις που ακολουθούν αναφέρονται είτε στον τρόπο υλοποίησης των Σχεδίων Δράσης των σχολικών μονάδων είτε στη θεματολογία τους η οποία κρίνεται αναγκαία. Προτείνεται:

α) Η στοχευμένη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σχετικά με τα διερευνητικά εργαλεία για την φάση της αποτίμησης ενός Σχεδίου Δράσης κυρίως μέσω βιωματικών εργαστηρίων και σχολιασμού ενδεικτικών μελετών περίπτωσης.

β) Η επισήμανση στην αρχή του σχολικού έτους σχετικά με το χρονοδιάγραμμα των επιμορφωτικών δράσεων το οποίο πρέπει να είναι οριοθετημένο εκ των προτέρων. Επίσης, είναι σημαντικό να δοθεί έμφαση στη διαδικασία της αποτίμησης των σχεδίων. Για το λόγο αυτό είναι

απαραίτητο να αλλάξουν οι ημερομηνίες κατάθεσης της αποτίμησης, εφόσον πολλές δράσεις εξελίσσονται μέχρι την τελευταία στιγμή, κατά τα τέλη Μαΐου. Προτείνεται η μετάθεση της ημερομηνίας κατάθεσης της αποτίμησης να κατά τα μέσα του Ιουνίου, με δεδομένο ότι η περίοδος αυτή είναι ιδιαίτερα επιβαρυνμένη για την δευτεροβάθμια εκπαίδευση, καθώς εξελίσσονται οι ενδοσχολικές και οι πανελλαδικές εξετάσεις.

γ) Η συμμετοχή και παρακολούθηση των επιμορφωτικών προγραμμάτων του ΙΕΠ από τους/τις εκπαιδευτικούς με απαλλαγή από τα υπόλοιπα καθήκοντά τους ή σε περίοδο που δεν συμπίπτει με το εκπαιδευτικό-παιδαγωγικό τους έργο.

δ) Η προσεκτική επιλογή επιμορφωτικού υλικού ώστε να συνδέεται με τις επιμορφωτικές ανάγκες, χωρίς να έχει αποκλειστικά θεωρητικό χαρακτήρα και τέτοιο ώστε να είναι εφαρμόσιμο και προσιτό στους εκπαιδευτικούς.

ε) Η πραγματοποίηση διαδικασιών διερεύνησης των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών κατά την έναρξη κάθε σχολικού έτους. Οι όποιες επιμορφωτικές διαδικασίες που σχεδιάζονται θα πρέπει απαραίτητα να βασίζονται στο μεθοδολογικό πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων και να έχουν βιωματικό χαρακτήρα. υποστήριξη των σχολείων από την αρχή της σχολικής χρονιάς σε ζητήματα εκπαιδευτικής έρευνας και σε ιδιαίτερες πτυχές της έρευνας-δράσης. Μπορούν να γίνουν σχετικές επιμορφώσεις, στα πλαίσια της ενδοσχολικής επιμόρφωσης.

στ) Η διοργάνωση επιμορφώσεων που θα τους εμπλέκουν τους εκπαιδευτικούς σε βιωματικές δράσεις σχεδιασμού και αποτίμησης ενδεικτικών σχεδίων δράσης με τη μορφή μελέτης περιπτώσεων. Τον ίδιο στόχο μπορούν να ικανοποιήσουν και οι προσομοιώσεις ή οι ομάδες εργασίας για τη μελέτη και αξιολόγηση συγκεκριμένων παραδειγμάτων από σχέδια δράσης.

ζ) Η διαμόρφωση «κοινοτήτων μάθησης» βασισμένων σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος (διδασκτικές μέθοδοι, διδακτικός σχεδιασμός, εκπαιδευτικό υλικό κ.ά.)

η) Η ενημέρωση/επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σχετικά με τη συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκά προγράμματα, καθώς και των γονέων-κηδεμόνων για τα παιδαγωγικά οφέλη αυτών των προγραμμάτων, ιδιαίτερα στις σχολικές μονάδες που δεν παρατηρείται συμμετοχή.

θ) Ο σχεδιασμός από το ΙΕΠ με τη συνεργασία του ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης ειδικού Επιμορφωτικού Προγράμματος το οποίο θα καλούνται να παρακολουθήσουν οι εκπαιδευτικοί που πρόκειται να υπηρετήσουν σε σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Θράκης, των οποίων η πλειονότητα των μαθητών/τριών είναι δίγλωσσοι και προέρχονται από τη Μειονοτική Εκπαίδευση του Δημοτικού.

ι) Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε τεχνικές διαχείρισης της σχολικής τάξης.

ια) Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στην αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική πράξη.

ιβ) Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε στρατηγικές και μεθόδους διαφοροποιημένης διδασκαλίας.

Ανάγκες και τάσεις που αναδεικνύονται από την αξιολόγηση των σχολικών μονάδων του ΠΕΚΕΣ

Η μελέτη των εκθέσεων των Σ.Ε.Ε. αλλά και η εμπειρία τους από την καθημερινή σχέση με τα σχολεία παιδαγωγικής τους ευθύνης και τους εκπαιδευτικούς αυτών των σχολικών μονάδων αναδεικνύει ως κυρίαρχες τις παρακάτω ανάγκες, καταδεικνύει ενδεχόμενες τάσεις σε σχέση με την εκπόνηση και υλοποίηση Σχεδίων Δράσης και επιτρέπει ορισμένες συμπληρωματικές επισημάνσεις. Ειδικότερα σημειώνονται τα εξής:

Ανάγκες

α) Η βελτίωση των σχέσεων και της συνεργασίας του σχολείου με τους γονείς και κηδεμόνες, με στόχο την ποιότητα της ενημέρωσής σχετικά με την πρόοδο των παιδιών τους. Η συνεργασία του σχολείου με την οικογένεια θα μπορούσε να λειτουργήσει προς τη βελτίωση των σχέσεων μεταξύ των μαθητών, να ενισχύσει τη φοίτηση και τους τρόπους καταπολέμησης της σχολικής διαρροής, να ενισχύσει τη σχέση σχολείου – κοινότητας.

β) Η υλοποίηση λιτών Σχεδίων Δράσης με σαφείς και οριοθετημένους στόχους.

γ) Η υλοποίηση ευρωπαϊκών εκπ/κών προγραμμάτων.

δ) Η δυσκολία ανάπτυξης της διαδικασίας σε ολιγοθέσια νηπιαγωγεία δημοτικά σχολεία και σχολεία του Μειονοτικού Προγράμματος Εκπ/σης.

ε) Η εφαρμογή καινοτόμων διδακτικών τεχνικών και στρατηγικών διδασκαλίας, όχι αποσπασματικά και τυχαία, αλλά κατόπιν σχεδιασμού, με συνεργασία εκπαιδευτικών, σε βάθος χρόνου, σε συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα και με αξιολόγηση των αποτελεσμάτων.

στ) Η εφαρμογή πρακτικών διαφοροποιημένης μάθησης για τη συμπερίληψη όλων των μαθητών/τριών (ευάλωτων ομάδων, Ρομά, με μεταναστευτικό/προσφυγικό υπόβαθρο, με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες κ.ά.)

ζ) Η ενίσχυση της εξωστρέφειας των σχολείων, η συνεργασία με φορείς, το άνοιγμα στην κοινωνία και η διάχυση καλών πρακτικών των σχολικών μονάδων.

η) Η ανάπτυξη κοινοτήτων εκπαιδευτικών.

θ) Ο πολύ λίγος διαθέσιμος χρόνος των εκπαιδευτικών για την υλοποίηση των Σχεδίων Δράσης. Ο αυξημένος εργασιακός φόρτος, ο απαιτούμενος χρόνος εκτός ωραρίου για τις συναντήσεις των ομάδων εργασίας, η προσωπική έρευνα και μελέτη των εκπαιδευτικών, οι μετακινήσεις των εκπαιδευτικών σε πολλά σχολεία είναι παράγοντες που επηρεάζουν καθοριστικά και αρνητικά την εφαρμογή και την αποτελεσματικότητα των Σχεδίων Δράσης.

ι) Η συστηματική καλλιέργεια της οικολογικής συνείδησης μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών.

ια) Η ενημέρωση και ανάπτυξη δεξιοτήτων σχετικά με την ασφάλεια στο διαδίκτυο.

ιβ) Η βελτίωση/αναβάθμιση της υλικοτεχνικής υποδομής των σχολικών μονάδων σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς. Σε πάρα πολλές περιπτώσεις καταγράφονται ελλειπείς υλικοτεχνικές και κτιριακές υποδομές (έλλειψη κατάλληλου αύλειου χώρου, αιθουσών, ειδικών εργαστηρίων,

γυμναστηρίων, κ. ά.). Ειδικότερα, ο εργαστηριακός εξοπλισμός των Εργαστηρίων Φυσικών Επιστημών και Πληροφορικής είναι ελλιπής και χρήζει συντήρησης και ανανέωσης, ενώ παρατηρείται παντελής απουσία Εργαστηρίων για το μάθημα της Αισθητικής Αγωγής.

Επιπρόσθετα υπάρχει ανάγκη συντήρησης αλλά και κατασκευής χώρων άθλησης (γυμναστήρια, αθλητικές εγκαταστάσεις) τόσο για τις ανάγκες του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής όσο και για τη διοργάνωση αθλητικών ή άλλων σχολικών εκδηλώσεων. Επιπλέον, οι κτιριακές υποδομές των ΣΜΕΑΕ είναι ανεπαρκείς ή ακατάλληλες. Γενικά, υπογραμμίζεται η ανάγκη εκσυγχρονισμού της υλικοτεχνικής υποδομής και του εξοπλισμού των σχολείων ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις επισημαίνεται και η μικρή ανταπόκριση από πλευράς δημοτικής αρχής στην κάλυψη των αναγκών της σχολικής μονάδας. Υπάρχει ανάγκη οι αρμόδιες αρχές να ενισχύσουν τους οικονομικούς πόρους των σχολείων με σκοπό τη βελτίωση των υλικοτεχνικών υποδομών και τον εκσυγχρονισμό των σχολικών χώρων.

Τάσεις

α) Η εστίαση στην παιδαγωγική και μαθησιακή λειτουργία η οποία είχε πολύ θετικά αποτελέσματα. Παρατηρήθηκε βελτίωση στους άξονες που πραγματοποιήθηκαν τα Σχέδια Δράσης.

β) Η διοργάνωση ενδοσχολικών επιμορφωτικών δράσεων για τους εκπαιδευτικούς.

γ) Οι πρωτοβουλίες για δικτύωση σχολείων.

δ) Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση Σχεδίων Δράσης με γενικόλογα χαρακτηριστικά τα οποία δεν ανταποκρίνονταν πλήρως στη σχολική πραγματικότητα και στις ιδιαίτερες ανάγκες των συγκεκριμένων σχολείων.

ε) Η αξιοποίηση εκπαιδευτικών αυξημένων προσόντων σε κάθε σύλλογο διδασκόντων/ουσών.

στ) Η υιοθέτηση από τους/τις εκπαιδευτικούς στάσεων και αντιλήψεων για γενικότερα κοινωνικά ζητήματα.

ζ) Η διαμόρφωση και ενδυνάμωση δεξιοτήτων των μαθητών για ειρηνική διευθέτηση συγκρουσιακών καταστάσεων.

η) Ο προσανατολισμός της διεύθυνσης του σχολείου σε περισσότερο συνεργατικά μοντέλα διοίκησης.

θ) Η δυσανάλογη σε έκταση ανάπτυξη Σχεδίων Δράσης των Νηπιαγωγείων σχετικά με την παιδαγωγική και μαθησιακή λειτουργία με υποβάθμιση των υπόλοιπων λειτουργιών.

ι) Η προτίμηση των εκπαιδευτικών στην χρήση ερωτηματολογίων είτε ως εργαλείο διερεύνησης είτε ως εργαλείο αποτίμησης κατά τη διαδικασία υλοποίησης Σχεδίων Δράσης.

ια) Η επιστημονικά τεκμηριωμένη παραδοχή, σύμφωνα με την οποία η αποτίμηση του εκπαιδευτικού έργου μίας σχολικής μονάδας πρέπει να προσεγγίζεται ως μοναδική και ξεχωριστή περίπτωση, γιατί αποτελεί πλαισιωμένη εκτίμηση βάσει ειδικών κριτηρίων, προσαρμοσμένων στις ιδιαίτερες συνθήκες και τα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης σχολικής κοινότητας και δεν είναι αποτέλεσμα συγκριτικής παραβολής με το εκπαιδευτικό έργο άλλων σχολικών μονάδων και

επομένως, δεν μπορεί να λειτουργήσει ως εργαλείο κατηγοριοποίησης και κατάταξης της σχολικής μονάδας και των εκπαιδευτικών της.

ιβ) Η μικρή ή σχεδόν ανύπαρκτη συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε ευρωπαϊκά προγράμματα, κυρίως στις σχολικές μονάδες, που είναι απομακρυσμένες από τα αστικά κέντρα ή βρίσκονται σε παραμεθόριες περιοχές, διότι δεν έχουν μόνιμο προσωπικό ή λειτουργούν κυρίως με αναπληρωτές.

Άλλες επισημάνσεις

α) Δημιουργήθηκε κουλτούρα αναζήτησης και καινοτομίας. Αναδείχθηκε η αξία της έγκαιρης θέσπισης συγκεκριμένων στόχων, χρονοδιαγράμματος και διαμόρφωσης πλαισίου εφαρμογής, για την επιτυχία μιας δράσης.

β) Έγινε καταγραφή των επιτευγμάτων του σχολείου σε επίσημη μορφή και διάχυσή τους στην τοπική κοινωνία.

γ) Σε πολλές περιπτώσεις καλλιεργήθηκε η οικολογική συνείδηση των μαθητών/μαθητριών.

δ) Σε πολλές περιπτώσεις κρίνεται ότι τα σχέδια δράσης πρέπει να συνεχισθούν εμπλουτισμένα και τροποποιημένα και να επεκταθεί η εφαρμογή τους στην επόμενη σχολική χρονιά, λαμβάνοντας υπόψη τα θετικά αποτελέσματα και αξιοποιώντας την κεκτημένη εμπειρία.

ε) Δημιουργήθηκε εκπαιδευτικό υλικό σύμφωνα με τις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών/τριών των συγκεκριμένων σχολείων.

στ) Δημιουργούνται και αναπλαισιώνονται στο σχολικό περιβάλλον νέες συνθήκες συνεργασίας για όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας με κοινό στόχο τη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου.

η) Διαπιστώθηκε ότι στις περιπτώσεις που τα σχολεία επέλεξαν να εμπλέξουν τους γονείς και κηδεμόνες σε διαδικασίες και θεματολογία πέραν της φοίτησης των μαθητών/τριών η ανταπόκρισή τους δεν ήταν ικανοποιητική. Εξάιρεση αποτέλεσαν οι λίγες περιπτώσεις όπου λειτούργησαν σχολές γονέων διότι εκεί υπήρξε πραγματικό ενδιαφέρον και συνεργασία παρόλο που δεν ήταν μεγάλοι οι αριθμοί συμμετοχής.

θ) Σε πάρα πολλές περιπτώσεις τα σχέδια δράσης που επιλέχθηκαν πραγματοποιήθηκαν με το πλαίσιο υλοποίησης των προγραμμάτων αγωγής υγείας και των πολιτιστικών προγραμμάτων τα οποία για πολλά χρόνια υλοποιούσαν οι εκπαιδευτικοί. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να είναι ασαφής η ταυτότητα του σχεδίου και να μην υπάρχει συσχέτιση μεταξύ μέσων εφαρμογής, κριτηρίων επιτυχίας και χρήσης εργαλείων αποτίμησης.

ι) Αλλαγή στάσεων και εσφαλμένων, ως προς τη λειτουργία της εκπαιδευτικής διαδικασίας, παραδοχών.

ια) Παρατηρήθηκε ότι σε ορισμένες περιπτώσεις δεν ενσωματώθηκαν οι ανατροφοδοτικές προτάσεις του/της ΣΕΕ παιδαγωγικής ευθύνης σε Σχέδια Δράσης των σχολικών μονάδων.

ιβ) Φαίνεται ότι δεν επιλέχθηκαν τέτοια εργαλεία διερεύνησης-αποτίμησης ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί η Τριγωνοποίηση ως προς τις μεθόδους ή ως προς το υλικό. Η συγκεκριμένη μεθοδολογία αποτίμησης δεν χρησιμοποιήθηκε στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων. Σε πολλά σχέδια δεν συνδέονται τα κριτήρια επιτυχίας με τα εργαλεία «μέτρησής» τους και με τις δράσεις υλοποίησης αλλά αναφέρονται γενικά ή ασαφή κριτήρια με ισχυρό βαθμό υποκειμενικότητας.

ιγ) Ο μεγάλος αριθμός εκπαιδευτικών που συμπληρώνουν ωράριο σε περισσότερα από ένα σχολεία λειτουργεί ανασταλτικά ως προς την ουσιαστική συμμετοχή τους στην υλοποίηση Σχεδίων Δράσης, ιδιαίτερα για εκείνα που είναι σημαντικός παράγοντας η καθημερινή επαφή με τους/τις μαθητές/τριες ή τους/τις υπόλοιπους/ες εκπαιδευτικούς. Ο συνδυασμός μεταξύ της ύπαρξης εκπαιδευτικών σε τέτοια υπηρεσιακή κατάσταση και του μεγέθους του δυναμικού του σχολείου (κυρίως των περιφερειακών εκτός πόλης) αποτελεί αποτρεπτικό παράγοντα για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου σε όλες τις φάσεις του Σχεδίου Δράσης. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στην περίπτωση των ολιγοθέσιων σχολείων και νηπιαγωγείων με τον μεγάλο φόρτο εργασίας.

Κομοτηνή, 14 Σεπτεμβρίου 2022